

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Compendiosa laus Iohannis de gerson Cancellarij parisiensis

[urn:nbn:de:bsz:31-300759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300759)

Epistola Jo. gerson ad frēm

Johānes cācellarius parisiens. Germano

suo carissimo Johāni ordinis celestinoꝝ Inclinauit cor meū vel curiositas/vel vanitas
vel vt pie cōfido caritas illi? cui dixit cor meū. de? cordis mei ⁊ pars mea deus in eternū/ vt
mibi describerem arma/ scutū/ cordis ⁊ fidei/ quale militiā mibi necessariā et accōmodam si
guraret p presenti vita. que teste iob. est militia hominis sup terrā. Deditatus sum cū corde
meo plurima. Tādē ascendit mens in hūc affectū cordis/ vt sibi sibi cor alatū ⁊ ignitū signatū
signo thau aureo/ poneret i etheris saphirini medio/ radiātibz illic aureo colore/ sole/ luna
et stellis/ quatinus ego peregrinus ⁊ aduēna (sic enī Gerson interpretatur significat) assidua
meditatiōe recordaret verbi celestis peregrini pauli/ Nostra cōuersatio in celis est. Nec me
proptus sefellit hec meditatio cordis/ dū illud tu dñe dilatasti. dum libero sibi volatu/ p am
plissimos sacre scripture celestes cāpos spaciari donatū est/ vbiq̄tiens de corde fit sermo vi
uus ⁊ eff. car. que ad sensus/ nūc allegoricos/ nunc morales/ nūc anagogicos fructuosissima
iocunditate trahi pōt/ vt iugiter insonet illud ecclie: Sursum corda. Hoc tibi germane si
gnificare volui/ q̄ cōfors es peregrinatiōis mee/ tibi meū et mibi tecū debet esse cor vnū/ et
anima vna/ quatinus edificatiōis hui? nō ingrate/ particeps esse velis/ qz scies ⁊ poteris/ co
operante illo q̄ cor regis ⁊ hoim inclinat quocūqz voluerit/ qz finxit sigillatim corda eorum
In quo bñ vale feliciter ⁊ euola. Scriptum cōstantie prima Januarij. 1416.

xxx 2 r gerson fuit filius
mox

Dic precor/ iste quis est qui carmina condit ista
Gratia nomen ei/ cognomen et aduēna fecit
Esse peregrinus signis agnoscitur aptis
Lassidolum dextro/ factum dependet ab armo
Ad latus oppositū. celsum caput orbicularis
Pilleus obnubilit/ soles quo pellat et imbres
A vultu infestos. baculusqz teres regit artus
Ferreā cui cuspis. munitur sura coturno
Scutum leua gerit/ saphiro celo ve sereno
Concolor. hic auro septē radiare planetas
Inspiceres. medio cor pennatum velut ignis
Emicat. et thau rutilo sibi signat in auro
Egide protectus hac hostica tela retundit
Nec caret angelico duce/ sed caro visibus obstat
Sedulus hunc catulus vt thobiam comitatur
Gerson origo fuit. dat cancellarius almo
Lustris quinqz gradus studio tibi parisiōrum

Cōpendiosa laus

Johānis de gerson Cancellarij parisiēsis.

Johannem de Ber
son parisiēsis quon
dam studiū cancellari
um. si quis doctorem
christianissimum vo
cet. is certe videbitur
eius merito ac digni
tati non impertinēs
nomen. indecentem
ve titulus attribuisse
Si enim autor christiani nominis Ebr
stus. finē et consummatiōē legis sue dile
ctiōē constituit. si leue et sacramētis pau

castricū in gū posteris suis imposuit. si
pharisaicū illud paternaꝝ traditionū on
a suorū humeris excussit. quis obsecro in
ter doctores legis hui? christiani agnomi
natiōē iustius sortiet? Johāne de gersonē
qui operosa et pia industria p oēm etatē in
litteris sacris versatus. omne studiū in id
cōtulit. ei soli operā impēdit. vt christianis
qui succedētibz sub inde. multiplicatisqz p
ceptis hominū. ac innumera viuēdi varie
tate. pposita. inextricabili ferme cōsciētie la
byrinto circūerrare viderent. et egrediēdi
ex hoc callē nutū faceret. ⁊ planā securā. ac
regiā dilectiōis christiane viā quenam el
set luculentissime demonstraret. Plane si
q̄s forte dubitatioꝝ de hoc fuerit. buic nul

la pbatio certius p̄suadebit vt que p̄missa
sunt credat̄: q̄ si sepe z at̄ere leger̄. q̄ plima
post se reliq̄t cācellari⁹ ingenij ac doctrine
sue monimēta. Inuenit etenim nō herētē in
curiosis ābagib⁹. nō i vana subtiliū ostēta
tione sollicitū. neq̄ affectatōe eq̄sitate noui
tat̄ turgētē. sed is infisitē t̄mō. q̄ cogni
tu necessaria. z ope salubria i p̄scis docto
rib⁹ dephēdebat. q̄ p̄fecto ad vsu; n̄oz. tē
porū. z ad mores in q̄b⁹ xp̄iana versat̄ res
publica. n̄a scite applicuit et accōmodauit.
vt nihil clar⁹. nihil cert⁹ boies n̄ri legere
possint. p̄ qd̄ ab hac misera p̄plexitate. t̄m i
multis alijs. tum p̄sertim i varietate leguz
hūanaz. q̄ nūc obligātes. nūc abolite asse
runt. nōnunq̄ vertūt i dubiū. sese tuto do
ceant euoluere. **U**n factū ē vt q̄ soli vtilita
ti p̄cimi scribēdo studeret nulla affectōe p̄
uana alicui⁹ e doctorib⁹ q̄ eū p̄cesserant sin
gularit̄ duceret. Quāuis enī ex his q̄ cele
bres erant neminē ignorauerit. eoz t̄m q̄s
nō respuit eccia. nec aliquē vsqueq̄s refu
tauit. nec cuiq̄s sese vbilibet obnoxiū cōsti
tuit imitatorē. s̄y elut ap̄is argumētosa sin
guloz d̄palt⁹ dulcorē. quē ex eo potissime
sapiebat. si qd̄ naturalē aut diuinā legē sin
cer⁹ redoleret. sanū p̄spiciū ordianissimuz
suauissimūq̄ p̄tecebat. **L**ōge p̄fecto alien⁹
ab eoz sensu. q̄ doctorē fauore. p̄bat. z qui
bus nō tā p̄specta vitas q̄ eius dē p̄fessiois
p̄iunctio sectādi alicui⁹ necitate iponit. **H**ec
quidē i scholastica theologia. **I**n mystica
vō q̄ ita ē xp̄ianoz vt auctore dionysio. sol
lit xp̄ianis p̄cella. q̄nt⁹ fuerit iohes de ger
son. q̄ clar⁹. q̄ copios⁹. q̄ iuste xp̄iani ag
nomē p̄meruerit. ex se p̄s suis adueri ma
nifestissie p̄t. **S**tudiose siq̄dē curauit. quē
admodū de seip̄o plib⁹ i loc⁹ testat̄. theolo
giā mysticā cū scolastica p̄cordare. **V**el qd̄
oñderet scolastic⁹ doctrinis illā nō esse ad
uersaz. **V**el qd̄ oēs qui crudis solūmō spe
culatōib⁹ deū iuestigāt. ad exp̄imētale eius
gustū inuitaret. ad quē scz tāq̄ ad margari
tā p̄ciosā z future beatitudis p̄libatiōez. oīs
xp̄iane p̄fectōis auidos anhelare docebat
eo certe efficaci⁹ q̄ t̄p̄e nō mō doct⁹ verbo
sz z vsu p̄t⁹ i ea re fuerat. **N**isi enī gustasset
q̄ suavis edūs. nūq̄ tale aliqd̄. qd̄ melius
p̄cipi q̄ dici p̄t. tā dilucide tā signate tāq̄
copiose declarare potuisset. **H**ec mix sane
Nā vt de vita q̄ sua nō nihil afferat. ab in
eunte etate p̄ parētes ad dei amorē allec
tū. q̄s ipos pietate in deū nō mediocri

arsisse. iudicio sūt liberi fere oēs deo dicati
Hoc tradit⁹ bonis artib⁹ in parisiēsi gym
nasio ita se exercuit vt. p̄ficiente cū t̄p̄e peri
tia z integritate. oim illic theologiā p̄fētū
t̄p̄e suo lōge eminentissim⁹ h̄ret̄ z cēt. **S**in
gular⁹. p̄fecto glia vicisse parisiēses i eo i q̄
ip̄i ceter⁹ studijs oib⁹ semp p̄stinissent. **V**e
rū multo laus āplior z imensuz fere p̄coniū
ei⁹ ab his p̄furgit. q̄z adducunt meminit⁹
quidē. **Q**ue qz illustriorē dicēdi ornātū de
poscūt alijs. z aliq̄ loco duximus resuanda
Quis enī breuio cōplecti posset. accurā
tissimā prudētā. laborē fortissimū. mode
stissima p̄silia. feruētissimū zelū. quē inde
fessus adhibuit p̄ sedādo z vniēdo illo tur
bulētissimo sc̄simate q̄ etas illa q̄riebatur.
Quis legatiōes suas mira gravitate z pes
ritia obitas. satis digne cōmemorare pos
set. q̄s p̄ frācoz rege. eccia gallicana. z vni
uersitate parisiēsi. cum plēz q̄s alias tum p̄
cipue ap̄d celiberrimū illd̄ xp̄iani p̄pli ge
nerale p̄ciliū p̄stātense gnauiter administra
uit. **I**llic etenim diligētia incredibili. sanissi
ma doctria z vehemētissima vi dicēdi. q̄b⁹
p̄res monuit. p̄firmavit z qd̄ facto op⁹ cēt
aptissime mōstravit. t̄m effectū p̄ cōi pacis
q̄ a tota xp̄iana rep. exulabat recōciliatiōe
vt nō min⁹ necessari⁹ fuisse videat̄ illi sue
calamitose tēpestati. q̄ olim gloriosissim⁹
doctor Augustin⁹ etati sue pelagianoz be
rese p̄tamine. **E**tāt z tractat⁹ z oratiōes
ei⁹ i eaz re plime q̄ min⁹ necē sit adducere
multa ad hec cōprobāda. **Q**uāte silētiop̄
tereant reliq̄. si vno vbo p̄suasuz fuerit Jo
hānē de gerson euidentissimo intuitu vitas
tē p̄spectisse z nō miori p̄stātia ac fortitudi
ne p̄spectā turatū fuisse. **A**d eā siq̄dē sensū
puritate z simplicitate cordis deueni
rat vt velut e sereno pacatoz aere despice
re z p̄uere valeret oia q̄ sub se turbida pas
sionib⁹. z ignorātie nube obducta i ceteris
agebat̄. **I**taq̄ expeditissim⁹ z resolutissim⁹
erat i vero cognoscēdo. **I**n defendēdo autē
q̄ firm⁹ q̄ impertit⁹ fuerit. vt h̄ vni argu
mētō nob sit. qd̄ post grauissimas alterca
tiones q̄b⁹ cōtra ipugnatores vitatū fidei
et p̄ceptoz dei corā sacrosctō cōcilio certā
uerat. p̄ncipis etiā potētissimi odiū nō ve
rit⁹. vclut alter **T**h̄yostom⁹ aut **A**ubana
suis ip̄m tādē exiliū molestissimū p̄peti nō
detrectauit. **Q** virū vere christiani. **Q** tē
porū n̄oz p̄ditissimoz singulare fidus **L**u
cā quā a se pellūt ceteri vitatē etiā i exilio p̄

Tituli operū gersonis

quis. Tu teipm iniuria et pteptu maus affici q̄ veritate. Tu vere fm nomē tuum laudē tibi paras. Gerson eni aduenā signi ficat. Tu ipi christi q̄ vt vitati testimoni um daret nullū tormētorū gen^o expanit. cū re et facto fueris imitator. cur non merito tuo maximo ei^o cognominationē adipisca ris: Quāobrem honorent doctores alij q̄sq̄ epibero suo. Dicat h̄ sce^o ille seraphic^o ma gnus iste irrefragabilis alter Subtilis. so lenis. illuminat^o. vel q̄quid tale. p merito suo q̄sq̄ vocitē. Juste quidē et bñ. Sūt et eni. Liceat obsecro Johānē q̄ de Gerson nō fraudari laude sua. Liceat christianus doctor appellet. Is cui^o pmo doctrina ad christi meras traditōes oēm nram assertio nē p̄cedit meriti. Cui^o deinde studiū pma rie xp̄i opatiōi ppter quā i mundū venerat testimonio scz vitatis intēnissime fuit addi cū. Cui^o postremo vite p̄clusio tanta ana gogice et vere xp̄iane contēplationis dulce dine et amore flagrauit. vt velut cigni^o mo dulato cātorū carnie morte suscipiēs i fe lice familiā christi quē docuerat. p q̄ certa uerat. et quē totis visceribz desiderauerat. nō imerito i etna b̄tūdie recept^o eē credat^o.

Plura possent alia in laudē hui^o xp̄iani doctoris anecti quoz alij ex eplis archiepi lugdunēsis et fratris sui poris celestinoz cōcipi p̄nt q̄ ad finē hui^o opis habēt. Ve rū passim plima sese obijciūt laudē et hono re digna studiosis scriptozū ei^o. e q̄bz et hec pauca q̄ p̄missa sūt clar^o intelligi possunt. Huius itaq̄ vtilissimi doctoris tractat^o et opera quotquot colligi potuerūt etiā nō si ne singulari labore. in h̄ volumie castigate admodū imp̄ssa fuerūt. Quō tribz sane p̄tibz si cui libuerit. poterit secerni. Earū p̄ma cō tinet ea q̄ et fidē et ecclie regimē et circa ea er rores cōcernūt. Secūda cōplectit eaq̄ ad mozales traditōes p̄tinēt. Tertia mystice theologie accōmodata subiūgit. hunc aut partū ordinē nō esse incōgruū h̄ scripture sacre p̄sus pueniētēz ap̄te intelliget. si q̄s bonauēturā i libello de reductiōe artūz ad theologiā in quarto lumine leget. Inter hec aut opa licet nonnulla sint q̄ Johis de gerson nō esse verisimili^o sit vt ē tractat^o cō tra p̄rietarios. S. augustini. Lōpēdium theologie. sermo de cōceptōe. et si q̄ p̄les re periant tñ q̄ auctor ali^o nō patebat idolo co suo p̄stiterūt. Alij aut tractat^o q̄ sibi nō nūc tribuunt. h̄ tñ auctore certū h̄nt. Ut

est libellus de cōceptu mūdi. quē cōstat a q̄ dā thoma canonico regulari editū. et p̄les alij nō sūt opibz suis inserti. Verū nonnulli ad finem opis ppter conformitatē materia rum subiuncti.

Annotatio titulo

rū operū doctoris christianissimi Johan nes de gerson cācellarij parisiēsis. eo ordie quo in h̄ volumine sese cōsequunt. q̄d tribz p̄tibz distingui p̄t. ponunt. Primo titū li prime ptis. q̄ tractat^o p̄tatem ecclesiasticā et fidē potissime cōcernētes complectitur.

De laude scriptozum .i. A	
Unū ex quatuor siue mono/	
resseron. post	I K
De p̄tate ecclesiastica. i. L O	
Sermo pro viagio regis ro	
manozum	2 Z
De auferibilitate pape ab ecclesia	3 F
De modo se habēdi tpe scismatis	3 E
Scismata quot fuerunt	3 T
Declaratio defectū viuoꝝ eccliaꝝ.	3 A
De vnitare ecclesiastica	4 A
De statibus ecclesiasticis	4 J
De modo viuēdi oim fidelium	4 R
Sermo de signis ruine ecclesie	4 U
De scismate quidam tractatus	5 E
De scismate alius tractatus	5 D
De cōcilio generali vni ^o obediētie in scilicet	
Concilij constantiensis (mate)	5 D
decretum Frequēs. post	5 E
Sermo in die circūcisōis corā papa Ap	
Epistole ad ducē aurelia (paruit)	5 Y
nēsem et cardinalē cameracēsem.	6 R S
Sermo factus corā alexandro papa i die	
ascensionis	6 Z
Sermo corā papa bñ dicto Passilie	7
Propositio facta coram anglicis	
eunibus ad conciliū pisie	8 B
Trilogus in materia ecclesie	8 Z
Sermo eiusdem in festo sancti Antonij	
Nuptie facte sunt	9 Z
Tractatus de nuptijs ecclesie etc.	18 Z
Errores circa p̄ceptū nō occides	11 J
Sermo in die purificatiōis marie. ii.	S
Sermo corā cōcilio Ambulate dñ luce. 12	
Propositio i cōcilio ex pte regis frācie	D
Sermo corā cōmissarijs fidei de erroribz	
Cōtra assertio (cōtra fidē et mores. 13. A)	
nes mgi Jo. parui sermo eiusdē	13 B
Que veritates sint de necessitate salutis	
Determinationes due (credēde. 14. E)	